

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 16 август 2022 г.
(OR. en)

11802/22

ENER 394
ECOFIN 802

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа MARTINE DEPREZ, директор

Дата на получаване: 5 август 2022 г.

До: Генералния секретариат на Съвета

№ док. Ком.: COM(2022) 385 final

Относно: ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА Относно изпълнението на Европейската енергийна
програма за икономическо възстановяване и Европейския фонд за
енергийна ефективност

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2022) 385 final.

Приложение: COM(2022) 385 final

Брюксел, 5.8.2022 г.
COM(2022) 385 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Относно изпълнението на Европейската енергийна програма за икономическо възстановяване и Европейския фонд за енергийна ефективност

{SWD(2022) 204 final}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Относно изпълнението на Европейската енергийна програма за икономическо възстановяване и Европейския фонд за енергийна ефективност

Устойчивата на въздействия инфраструктура е гръбнакът на Енергийния съюз. През миналата 2021 г. регионалното сътрудничество беше значително засилено.

В този контекст ЕЕПВ изигра ключова роля във финансовата подкрепа за основни инфраструктурни обекти от общ интерес за интеграцията на електроенергийните и газовите пазари и укрепването на сигурността на доставките.

I. НАПРЕДЪК ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Енергийната инфраструктура и иновациите, които са движещите сили в Европейската енергийна програма за икономическо възстановяване (ЕЕПВ), продължават и сега да имат също толкова важно значение както при въвеждането на програмата през 2009 г.

В настоящия доклад е разгледан постигнатият напредък при изпълнението на проектите съответно по всяка от частите на ЕЕПВ, както и на Европейския фонд за енергийна ефективност (ЕФЕЕ). Той следва доклада, приет през 2021 г.¹ В него е обхванато изпълнението на проектите в периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2021 г., както и направените през този период плащания.

II. ОБЩО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ (ЕЕПВ)

До края на декември 2021 г. са приключени (изпълнени или прекратени) 57 от общо 59 проекта, като на бенефициерите са платени общо 2 615 657 214 EUR (след приспадане на сумите по нарежданията за възстановяване, възлизащи общо на 203 322 313 EUR) (вж. приложението).

Ситуацията по отношение на газовите и електроенергийните инфраструктури е следната: по-голямата част от проектите са изпълнени, а два проекта продължават да се изпълняват.

Значителен напредък е постигнат от организаторите на проекти за присъединяването към електроенергийната мрежа на разположени в морето инсталации за вятърна енергия (OWE), докато организаторите на последния оставащ проект за улавяне и съхранение на въглероден диоксид (CCS) решиха да прекратят финансовата си подкрепа за проекта.

¹ Доклад за 2020 г., приет на 26.11.2021 г., COM(2021) 670 final.

Комисията реши да продължи своята финансова подкрепа за инвеститорите, докато продължава да съществува възможност за постигане на окончателно инвестиционно решение (FID) и проектът продължава да носи съществени ползи за обществото.

1. ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПРИРОДЕН ГАЗ И ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ

По подпрограмата за инфраструктурата по ЕЕПВ беше оказана подкрепа на 44 проекта в три основни области на дейност (междусистемни газопроводи, обратно (реверсивно) подаване на газ и електроенергия).

От планираната сума в размер на 2 267 574 462 EUR към 31 декември 2021 г. на бенефициерите са били изплатени 1 692 273 968 EUR. Условие за извършване на плащанията е бенефициерът да поеме твърд ангажимент за изпълнение на проекта чрез окончателно инвестиционно решение.

1.1. Досегашен напредък

Към днешна дата са изпълнени 42 от 44 проекта, четири са прекратени, а два проекта продължават да се изпълняват.

От проектите в електроенергийния сектор са изпълнени всички 12 проекта.

В областта на междусистемните газопроводи са изпълнени 13 от общо 18 проекта; два продължават да се изпълняват по нов график, а три са прекратени.

От проектите в Централна и Източна Европа в областта на реверсивното подаване на газ и междусистемните връзки са изпълнени 13 проекта, а един проект в Румъния беше прекратен от Комисията през септември 2014 г.

След изготвянето на последния доклад за изпълнението на ЕЕПВ може да се посочи по-специално следният напредък:

- Междусистемната връзка Гърция — България (IGB) е основен маршрут за пренос на газ от Трансадриатическия газопровод и на гръцки втечен природен газ на север и представлява важен проект за диверсификация на доставките на газ в региона на Югоизточна Европа. Това е проект от общ интерес (ПОИ 6.8.1) и приоритетен проект за енергийна свързаност в Централна и Югоизточна Европа (CESEC). Комисията предоставя политическа и финансова подкрепа за проекта от самото начало. Проектът е получил 45 милиона евро по Европейската енергийна програма за възстановяване и 39 милиона евро от Европейския фонд за регионално развитие. Строително-монтажните работи по проекта завършиха през юли 2022 г. и се предвижда през октомври 2022 г. да влезе в експлоатация.
- В Република Кипър Министерството на енергетиката, търговията и промишлеността подготвя изграждането на терминал за приемане на природен газ, който ще допринесе за диверсификацията на кипърския енергиен микс, за прекратяване на енергийната изолация на острова, както и за насърчаване на конкуренцията в областта на производството на електроенергия от газ от независими производители. Според информацията, предоставена от организатора на проекта, съоръжението за втечен природен газ е планирано да бъде въведено в експлоатация през следващата година.

Що се отнася до газопроводите в Кипър, според Техническото обобщение на изпълнението за 2021 г. от организатора на проекта проектът ще бъде завършен до 2026 г. По отношение на газопроводите, необходими за преноса на газ от терминала за ВНГ до местоназначението му, органите преосмислят вижданията си по отношение на площадките, на които ще бъдат изградени инсталации за производство на природен газ, като в последствие са променени съответните маршрути на тръбопроводите, както и графикът.

2. ПРОЕКТИ ЗА ВЯТЪРНА ЕНЕРГИЯ ОТ РАЗПОЛОЖЕНИ В МОРЕТО ИНСТАЛАЦИИ (OWE)

2.1 ДОСЕГАШЕН НАПРЕДЪК

Подпрограмата за вятърна енергия от разположени в морето инсталации включва 9 проекта, които получават общо 565 милиона евро, разпределени за два основни вида дейности:

- широкомащабно изпитване, производство и внедряване на новаторски турбини и фундаменти за разположени в морето инсталации (6 проекта); и
- разработване на модулни решения за включване в електроенергийната мрежа на големи количества електроенергия от вятърни инсталации (3 проекта).

От тези 9 проекта 7 са изпълнени, а 2 бяха прекратени преждевременно. По проектите са изплатени 427 190 976 EUR (след приспадане на сумите по нареждания за възстановяване).

2.2 ДОСЕГАШЕН НАПРЕДЪК ПО СЕКТОРИ

2.2.1 Напредък по отношение на новаторските турбини и разположените в морето конструкции

По отношение на проекта Aberdeen Offshore Wind Farm — единадесетте вятърни турбини с най-голямата мощност в света (8,8 MW на турбина към онзи момент, понастоящем има турбини с мощност 12 MW), бяха въведени в експлоатация във ветроенергийния парк „Aberdeen Bay“ на Vattenfall на 1 юли 2018 г. През септември 2018 г. се проведе официалното откриване на Европейския център за внедряване на вятърни паркове в морето (European Offshore Wind Deployment Centre — Aberdeen Offshore Wind Farm) . Последното докладване по проекта е представено и одобрено през юли 2020 г.

2.2.2 Напредък по отношение на присъединяването към електроенергийната мрежа на вятърни електроенергийни инсталации

Като цяло изпълнението на останалите два проекта, Kriegers Flak и COBRACable, напредва според плановете.

През септември 2019 г. беше пуснат в експлоатация междусистемният електропровод COBRACable между Дания и Нидерландия. Проектът COBRACable приключи през декември 2019 г. Окончателният доклад, представен през март 2020 г., беше одобрен и проектът беше закрит.

Проектът Комбинирана електропреносна мрежа Kriegers Flak започна да функционира през декември 2020 г., което също така беше крайната дата на проекта. Окончателният доклад, представен през март 2021 г., беше одобрен и проектът беше закрит.

3. УЛАВЯНЕ И СЪХРАНЕНИЕ НА ВЪГЛЕРОДЕН ДИОКСИД

Тази подпрограма на ЕЕПВ включва 6 проекта и 1 милиард евро подкрепа, като целта е да се демонстрира целият процес по улавянето, преноса и съхранението на въглероден диоксид.

Завършен е един проект (Compostilla в Испания), осигуряващ работещи пилотни инсталации за улавяне, транспортиране и съхранение. Четири проекта бяха прекратени преждевременно поради решение на техните организатори да не инвестират, а един проект завърши без да бъде изпълнен. По тези проекти бяха изплатени 387 099 179 EUR (след приспадане на сумите по нарежданията за възстановяване на обща стойност 145 294 400 EUR).

III. ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ (ЕФЕЕ)

През декември 2010 г. от Европейската енергийна програма за икономическо възстановяване (ЕЕПВ) бяха предоставени 146,3 милиона евро за финансов механизъм за устойчиви енергийни проекти². Като принос на ЕС в Европейския фонд за енергийна ефективност (ЕФЕЕ) бяха внесени 125 млн. евро. ЕФЕЕ беше създаден през юли 2011 г. и достигна общ обем от 265 милиона евро³, като неговата работа се подкрепя от механизъм за отпускане на безвъзмездни средства за техническа помощ, който разполага с бюджет в размер на 20 милиона евро, и 1,3 милиона евро за дейности за повишаване на осведомеността.

Механизмът за отпускане на безвъзмездни средства за техническа помощ позволи да се подкрепят инвестиции⁴, които спомагат за постигането на амбициозните цели на ЕС в областта на климата в няколко държави членки, сред които Испания, Португалия, Франция, Дания, Обединеното кралство, Ирландия, Нидерландия и Белгия. След изтичането на крайния срок за отпускане на средства по Механизма за отпускане на

² Регламент (ЕС) № 1233/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2010 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 663/2009 за създаване на програма за подпомагане на икономическото възстановяване чрез предоставяне на финансова помощ от Общността на проекти в областта на енергетиката.

³ В допълнение към инвестициите на Европейската Комисия, инвестиции бяха направени от: Европейската инвестиционна банка в размер на 75 милиона евро, Cassa Depositi e Prestiti SpA (CDP) в размер на 60 милиона евро и Investment Manager Deutsche Bank (DB) в размер на 5 милиона евро, а през 2020 г. от Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) в размер на 10 милиона евро.

⁴ По-подробна информация за тези инвестиции може да бъде получена на следния адрес: <https://www.eeef.lu/european-commission-ta-facility.html>

безвъзмездни средства за техническа помощ, през 2020 г. Комисията възстанови в бюджета на ЕС сума в размер на 4 498 415 EUR от първоначалното разпределение (вж. приложението). ЕФЕЕ предоставя специално пригодно финансиране (както дългови, така и капиталови инструменти) за проекти за енергийна ефективност, енергия от възобновяеми източници и чист градски транспорт. Бенефициери са местни и областни публични власти или действащи от тяхно име частни субекти.

1. ДОСЕГАШЕН НАПРЕДЪК

През 2021 г. в портфейла на фонда беше добавена една нова трансакция.

- ЕФЕЕ в сътрудничество с VIPA — литовската Агенция за развитие на публичните инвестиции създаде платформа „Устойчиво развитие на ресурсите“⁵. Чрез нея се финансират инвестиции, допринасящи за смекчаване на последиците от изменението на климата. За създаването на платформата ЕФЕЕ заедно с VIPA предостави 12 млн. EUR. Очаква се това финансиране да генерира заеми за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници на стойност над 37 милиона евро, насочени към инвестиции както в публичния, така и в частния сектор.

От създаването си до 30 септември 2021 г. ЕФЕЕ е подписал договори със 17 проекта за 176 милиона евро, като по оценка е генерирал крайни инвестиции от 324 милиона евро.

На базата на рамката на ЕФЕЕ за оценяване и докладване по проекти⁶ по отношение на намалението на емисиите на CO₂ еквивалент и икономии на първична енергия, до септември 2021 г. чрез инвестициите на ЕФЕЕ е постигнато намаление на CO₂ почти в размер на 584 235 тона и икономии на първична енергия⁷ в размер на 769 801 MWh.

⁵ Повече информация е достъпна на следния адрес: <https://www.eeef.lu/news-detail/vipa-and-eeef-join-forces-to-invest-in-sustainable-projects-in-lithuania.html>

⁶ Доклад на ЕФЕЕ за III-то тримесечие на 2021 г., стр. 5, достъпен на адрес: https://www.eeef.lu/quarterly-reports.html?file=files/downloads/Quarterly_Reports/2021/eeef-Quarterly-Report-2021-Q3.pdf

⁷ Кумулативните икономии на първична енергия са представени само за технологиите за енергийна ефективност и за чист градски транспорт; те включват изчисления от финансовото приключване до падежа на заема въз основа на прогнози за проекти в процес на строителство или които са в експлоатация от по-малко от една година и действителни данни за проекти, които са в експлоатация от повече от една година. Икономии са за общия инвестиционен обем (т.е. инвестициите от ЕФЕЕ заедно с тези от други участници).

2. Механизъм за техническа помощ по ЕФЕЕ

През ноември 2016 г. Европейският фонд за енергийна ефективност стартира нов механизъм за техническа помощ (ТП). Като продължение на механизма за техническа помощ на Европейската комисия, управляван от ЕФЕЕ, фондът създаде нов инструмент в подкрепа на амбициозни публичноправни субекти с подходящи за финансиране инвестиционни проекти за устойчива енергия. Такива проекти трябва да се отнасят до сектора на енергийната ефективност, дребномашабното производство на енергия от възобновяеми източници и/или инициативи в областта на обществения транспорт. ЕФЕЕ подпомага бенефициерите — области, общински съвети, университети, държавни болници и други публични субекти, намиращи се в държавите — членки на ЕС, чрез предоставяне на консултантски услуги за планираните инвестиции, например извършване на проучвания за осъществимост, енергийни одити, правни услуги и анализи на икономическата жизнеспособност. Механизмът за техническа помощ на ЕФЕЕ получи финансиране по механизма ELENA (Европейска програма за подпомагане в областта на енергетиката на местно равнище) в рамките на програмата „Хоризонт 2020“ на Европейския съюз. През декември 2021 г. той вече подпомагаше 8 бенефициери в Италия, Испания и Литва.

3. Основни заключения и перспективи

Постепенно ЕФЕЕ постигна солидни резултати по отношение на рентабилни инвестиции и след 10 години работа вече е подпомогнал 17 ясно различни проекта⁸ (2 от които вече са се изплатили, като постъпленията бяха реинвестирани във фонда) в различни технологии в 8 различни държави членки и Обединеното кралство.

IV. ОБЩИ ЗАКЛЮЧЕНИЯ

ЕЕПВ постигна добри резултати. Инфраструктурата за всичките 12 електроенергийни проекта и за по-голямата част от газовите проекти е изпълнена, като два газови проекта продължават да се изпълняват и тяхното завършване се очаква през 2022 и 2026 г. Строгийт контрол, упражняван от Европейската комисия в областта на изпълнението и мониторинга на проектите допринесе за подобряване на ефективността на този финансов инструмент.

Проектите за вятърна енергия от разположени в морето инсталации се оказаха по-сложни от очакваното, но организаторите и строителите успяха да намерят решения и да ги доведат до успешен край, като в някои случаи срокът на договорите трябваше да бъде удължаван. За 12-годишното си съществуване програмата ЕЕПВ спомогна за придобиването на технологични знания и допринесе за развитието на технологиите за междусистемно свързване на разположени в морето инсталации за вятърна енергия.

Въпреки че финансовата подкрепа на ЕЕПВ не беше достатъчна, за да подтикне дружествата да осъществят демонстрационни проекти с търговски мащаб за улавянето и съхранението на въглероден диоксид (CCS), Комисията все още счита, че CCS е важно за декарбонизацията (единствената надеждна технология за дългосрочно

⁸ Доклад на ЕФЕЕ за III-то тримесечие на 2021 г., стр. 10—15, достъпен на адрес: https://www.eeef.lu/quarterly-reports.html?file=files/downloads/Quarterly_Reports/2021/eeef-Quarterly-Report-2021-Q3.pdf

съхранение на въглероден диоксид), за ЕС като цяло, и по-специално за отраслите с висока енергийна и въглеродна интензивност.

ЕФЕЕ инвестира в няколко проекта за енергийна ефективност и ще продължи да разширява портфейла си, като предоставя възможности за финансиране и генерира печалби за своите акционери. Също така ЕФЕЕ служи като образец за други новаторски финансови инструменти за инвестиции в икономически ефективни и зрели проекти за устойчива енергетика, които могат да привлекат частни капитали и едновременно с това да демонстрират състоятелността на тези инвестиции от предприемаческа гледна точка и да осигурят осезаеми резултати.